



1 Prideda

Lietuvos Respublikos energetikos ministrui
Žygimantui Vaičiūnui

2020-10-06 Nr. (4.6)KN-

Į 2020-09-08 Nr. 3-1419

DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS NUSTATYMO AB „KLAIPĖDOS NAFTA“

Vadovaujantis LR korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsniu, LR Vyriausybės nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011-05-13 įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, buvo atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės (KPT) nustatymas AB „Klaipėdos nafta“ (toliau – KN).

Veiklos sritis kurioje atliktas KPT: finansų kontrolės priemonės stebint bei valdant debitorinius įsiskolinimus.

Analizuojama sritis pasirinkta, nes:

- poreikį analizuoti šią sritį nulėmė COVID 19 pandemijos įtakota padidėjusi klientų mokumo rizika bei šios veiklos srities galima įtaka bendrovės finansiniam rezultatui;
- Nuo 2020 06 01 keitėsi KN organizacinė struktūra ir esamos tvarkos nebeatitinka naujų pareigybų;
- remiantis LR Korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 3 p. ir 5 p.: atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti bei sprendimams priimti dėl pradelstų mokėjimų vertės sumažėjimo ar įsiskolinimų nurašymo, nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.

KPT atlikimo laikotarpis: nuo 2019 m. rugpjūčio 31 d. iki 2020 m. rugpjūčio 31 d.

KPT atlikimo būdai ir metodai:

Akinė bendrovė
„Klaipėdos nafta“
Burių g. 19,
LT-92276 Klaipėda

Telefonas +370 46 391772
Faksas +370 46 311399
El. paštas info@kn.lt
www.kn.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 110648893

- lokalių teisės aktų, bendrovės dokumentų (politikų, gairių, tvarkų, pareiginių nuostatų) peržiūra ir analizė;

- pokalbiai su darbuotojais;
- dalyvavimas bendrovės pasitarimuose.

Atliekant tyrimą nustatyta.

KN nuolat sistemina suformuotus debitorių įsipareigojimų sąrašus, kuriuose iš debitorių gautinos sumos išskirstytos pagal atsiskaitymo terminus: nepradelstas mokėjimas, pradelsta nuo 1 iki 30 d., pradelsta nuo 31 iki 60 d., pradelsta nuo 61 iki 90 d., pradelsta nuo 91 iki 359 d., pradelsta daugiau nei 359 d. Pažymėtina, kad KN apskaitos skyrius tokio pobūdžio informaciją stebi nuolat ir disponuoja pradelstų debitorinių įsiskolinimų rodikliais pagal pradelavimo terminus.

Lyginant 2019 m. rugpjūčio 31 d. pradelstų mokėjimų situaciją su 2020 m. rugpjūčio 31 d. pastebima, kad pradelstų mokėjimų bendra suma padidėjo 21,2 proc. Vertinant pradelstus mokėjimus pagal pradelavimo terminus matosi, kad reikšmingiausiai pakito pradelstos skolos kurių terminas nuo 91 iki 359 dienų, t.y. tokių skolų struktūrinis procentas pasikeitė nuo 1,7 proc. iki 14,70 proc.

Nuo 2019 m. rugpjūčio 31 d. iki 2020 m. rugpjūčio 31 d. uždelstų debitorinių įsiskolinimų, virš 30 dienų ir daugiau, struktūrinė dalis padidėjo nuo 7,40 proc. iki 21,20 proc. Debitorinių įsiskolinimų dalys pagal uždelavimo terminus pasiskirsto taip:

	<i>Debitorinių įsiskolinimų dalys, procentais</i>				
	<i>Vėluoja 31–60 d.</i>	<i>Vėluoja 61–90 d.</i>	<i>Vėluoja 91–359 d.</i>	<i>Vėluoja virš 359 d.</i>	<i>Bendrai nuo 31 d. ir daugiau</i>
2019 m. rugpjūčio 31 dienai	0,30	0,20	1,7	5,20	7,40
2020 m. rugpjūčio 31 dienai	1,0	0	14,70	5,50	21,20

Tyrimo metu įvertintos ir egzistuojančios kontrolės priemonės dėl debitorinių įsiskolinimų. Iš KN darbuotojų paaiškinimų nustatyta, kad praktikoje klientų įsiskolinimus stebi už sutarties vykdymą atsakingas asmuo, tačiau patvirtintos atskiros tvarkos, kaip tai turėtų būti daroma, nėra. 2019 m. sausio 8 d. bendrovėje buvo patvirtinta „Naftos produktų krovos, saugojimo ir su šia veikla susijusių sutarčių valdymo procedūra“. Ši procedūra reglamentuoja, kad sutartinių įsipareigojimų vykdymą pagal sutartį užtikrina komercijos skyriaus darbuotojas. Kuris, siekiant užtikrinti klientų mokumą, vertina ir finansinių garantijų (avansinis mokėjimas, pajėgumų rezervavimo mokestis ar

kt.) klientui pritaikymą, tačiau kokias kriterijais remiantis ir kokia tvarka nustatomas avansinis mokestis nenumatyta, tai palikta KN komercijos skyriaus diskrecijai. Procedūra numato, kad susidarius įsiskolinimui komercijos skyriaus darbuotojas informuoja klientą, o esant įsiskolinimui virš 100 000 Eur arba mokėjimui kurio terminai pradelsti daugiau nei 30 dienų informaciją pateikia KN direktorių posėdžiui taip užtikrinant ne mažiau kaip keturių akių principą. Pastebėtina, kad KN komercijos skyriaus bei apskaitos skyriaus darbuotojų pareiginiuose nuostatuose atsakomybė, už įsiskolinimų stebėseną, kontrolę bei veiksmus siekiant sumažinti įsiskolinimus, nenumatyta. Tai pat neaišku kokie konkrečiai veiksmai atliekami vykdant vėlesnę kontrolę, po kliento informavimo ir pranešimo KN direktorių posėdžiui, nuo kada ir kokiais kriterijais remiantis pradedamas išieškojimas ar sprendžiamas sutarčių nutraukimo klausimas.

Tyrimo metu pastebėta, kad debitorinių įsiskolinimų su pradelstais mokėjimo terminais skaičius pastaruoju metu padidėjo, o tai gali potencialiai neigiamai įtakoti bendrovės finansinius rodiklius. Įsiskolinimų augimas su pradelstais mokėjimo terminais gali būti vertinamas kaip mažėjanti tikimybė atgauti pradelstus mokėjimus, formuojant ir apskaitant buhalterinėje apskaitoje pradelstų mokėjimų vertės sumažėjimus.

Išvada.

Atsižvelgiant į tai, kas nustatyta, darytina išvada, kad debitorių atsiskaitymų kontrolė KN yra vykdoma, tačiau vertintina kaip nepakankama ir turi būti tobulintina. Šiuo metu esančios finansų kontrolės priemonės, bei procedūros kelia riziką, kad ne visais debitorinių įsiskolinimų atsiradimo atvejais bus užtikrinta savalaikė ir pakankama susidariusių įsiskolinimų kontrolė, o taip pat ir jų atsiradimo prevencija.

Vidaus tvarkose (politika, gairės, procedūros) tikslinga įtvirtinti aiškią debitorių atsiskaitymų kontrolės ir stebėsenos sistemą, kurioje be kita ko būtų įtvirtinta: informacijos apie vėluojančius atsiskaitymus sklaidos mechanizmas, baziniai atsakingo už debitorių atsiskaitymų kontrolę ir stebėseną asmens veiksmų algoritmai, galiojančių sutarčių su neatsiskaitančiais klientais nutraukimo mechanizmas, principas, kad prekės parduodamos, paslaugos teikiamos ar darbai atliekami tik po to, kai patikrinama, ar subjektas yra visiškai atskaitęs su KN. Svarbu atskirti ir darbuotojų atsakomybes numatant, jog už šių priemonių įgyvendinimą ar skolų išieškojimą būtų atsakingi darbuotojai nesusiję su komercinių operacijų organizavimu.

Taip pat tikslinga reglamentuoti bendrovės kreditavimo politiką, kuri numatytų konkrečių finansinę riziką šalinančių priemonių (draudimas, bankinės garantijos, faktoringas ar kt.) taikymą pagal paslaugų sutartis, atsižvelgiant į nustatytus kliento kriterijus ir priklausomai nuo įsiskolinimo

lygio. Aiškios kreditavimo taisyklės leistų suvaldyti įsiskolinimus ankstyvoje stadijoje ir tikėtina išvengti didesnių įsiskolinimų susidarymo.

Apibendrinant KN veiklą valdant debitorinius įsiskolinimus konstatuotina, kad ši KN veiklos sritis priskiriama prie sričių, kuriose gali egzistuoti korupcijos pasireiškimo tikimybė, tačiau ši tikimybė vertintina tik kaip teorinė.

Numatomos priemonės.

Siūlytina įdiegti papildomas priemones, kuriomis būtų galima mažinti korupcijos rizikos veiksnius, t.y.:

1. Parengti bendrovės kreditavimo politiką, numatant konkrečias įsiskolinimų riziką valdančias finansines priemones (draudimai, avansiniai mokėjimai, banko garantijos ar kt.)
2. Vidaus tvarkose (politika, gairės, procedūros) tikslinga įtvirtinti aiškią debitorijų atsiskaitymų kontrolės ir stebėsenos sistemą, numatant informacijos apie vėluojančius atsiskaitymus sklaidos mechanizmą, bazinius atsakingo už debitorijų atsiskaitymų kontrolę ir stebėseną asmens veiksmų algoritmus, galiojančių sutarčių su neatsiskaitančiais klientais nutraukimo mechanizmą.
3. Atskirti darbuotojų atsakomybes, susijusias su sutarčių valdymu, įsiskolinimų kontrole bei valdymu, skolų išieškojimu bei įtvirtinti jas pareiginiuose nuostatuose. Atsakomybes nustatyti taip, kad darbuotojai atsakingi už komercines operacijas nedalyvautų išieškojimo procesuose.

Pagarbiai

Generalinis direktorius

Darius Šilenskis